

ХРИСТИЯНСЬКА ЕТИКА

Зернини духовності в сучасній школі

*Посібник для класних керівників
та вчителів початкових класів*

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

ББК 86.2
Х93

Рецензенти:

кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії і методики гуманітарної освіти Івано-Франківського ОІППО

Федунь М. Р.,

завідувач лабораторії дошкільної та початкової освіти

Івано-Франківського ОІППО

Юсипчук С. В.,

вчитель-методист початкових класів ЗОШ І–ІІІ ступенів № 21

міста Івано-Франківська

Чухній Л. С.

Християнська етика. Зернини духовності в сучасній школі:

Х93 Посібник для класних керівників та вчителів початкових класів/
Упор. М.І. Двірник. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2008. — 104 с.

ISBN 978-966-408-393-2

Пропонований посібник репрезентує диктанти з української мови на духовну тематику для початкових класів, тексти до уроків з християнської етики, сценарій родинного свята, усний журнал та матеріали для роботи з батьками. Запропонований матеріал допоможе утвердити християнські цінності серед дітей, учителів та батьків. Він покликаний формувати духовність учнів у навчально-виховній роботі сучасної школи.

ББК 86.2

Охороняється законом про авторське право.

Жодна частина цього видання не може бути використана чи відтворена в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.

ISBN 978-966-408-393-2

© Упор. Двірник М.І., 2008

© Навчальна книга — Богдан,

макет, художнє оформлення,

Від упорядника

Що ж таке духовність? За яких умов здійснюється духовний розвиток? Без чіткого уявлення про це неможливо свідомо сприяти духовному розвитку дитини. Один із східних філософів Ш. Ауробіндо сказав так: “Духовність — це не інтелектуальність, не чиста мораль, не релігійність і не емоційність. Усе це в сукупності велика цінність, підготовчі шляхи до дисципліни та очищення людської природи...”. Тому не можна ототожнювати духовність лише з релігійністю або рівнем моральності, інтелектуальності чи творчих здібностей. Духовність виявляється у процесі взаємодії людини з довкіллям. Вона окреслюється у спрямуванні інтересів, нахилів людини до пізнання, засвоєння та створення духовних цінностей, які містять в собі загальнолюдські цінності (красу, добро, любов, знання) та індивідуальні (інтереси, погляди, переконання).

Наші діти... Які вони? Немов квітки, які чекають ранкового сходу Сонця, а при його теплі та промінцях життя розкривають всю красу свого ества, так і діти чекають доброго слова і відкривають свої сердечка для того, щоб обігрітися його теплом і любов'ю.

Як навчити, як виховати, на яку дорогу наставити наших дітей, щоб дати гідний звіт за свою працю Богові, батькам, державі? Слово Боже гласить: “Настав на добру путь дитя — і старим воно не зверне з неї”. Через те треба виховувати душу дитини відповідно до Божих заповідей ще з малих літ. “Бо тільки Бог дає премудрість. Він спасіння ховає для щирих, мов щит той для тих, хто в невинності ходить”, — говорить народна мудрість.

Діти — наше майбутнє, а майбутнє кожного суспільства залежить від морального розвитку молодого покоління. Суспільство функціонує набагато ефективніше, коли воно ґрунтується на абсолютних еталонах добра і зла.

Біблія — це основне джерело пізнання Правди, це джерело всебічного розвитку людини. З неї, з життя та вчення Ісуса Христа люди дізнаються про наслідки, які чекають їх у випадку, коли вони виберуть інший шлях, протилежний Божому. Тому-то ця книга повинна бути настільною в довгих мандрах життя.

З давніх-давен людство прагнуло досягти всеохоплюючого світосприйняття засобами науки, техніки, культури, релігії. Дехто з науковців говорить про себе, що сповідує науковий чи технічний світогляд. Наука і застосування її досягнень впливають на формування думок людини і стають змістом їхнього життя. Світ зодягнутий в незліченну кількість ідей і теорій. У ньому багато вчених, філософів, людей з незвичайним талантом. Але є одна особистість, яка суттєво відрізняється від усіх інших вісторії людства. Це — Ісус Христос. Його вчинки і слова виділяють Його як моральний зразок, як взірець способу життя і характеру, взірець, який надає реальної значущості життю кожної людини. Унікальність Його життя є прикладом для наслідування. Тому християнський характер повинен стати складовою частиною власного життя.

Тепер, коли розбудовуємо власну державу, повинні повному сприймати людину, суспільство, шлях нашої історії і мету існування Всесвіту. Наші діти повинні мати знання. Отримуючи їх, вони не віддалятимуться від Бога, а, навпаки, наблизатимуться до Нього. Бог — є Світло. А людина, Його творіння, може бути джерелом, яке випромінює світло. Біблія вказує нам шляхи і методи, які допоможуть дитині розвиватися духовно.

У своїй роботі я часто звертаюся до Слова Божого — Біблії. Не залишаються поза моєю увагою й праці видатних сучасників, у котрих на перше місце ставляться духовні аспекти. Тому даний посібник, котрий увібрав у себе зернини духовності, покликаний розширити горизонти світосприйняття дитини.

Розділ I

Диктанти

1. Мистецтво жити

Людське життя може здійснюватися, як стихійний процес або як свідомо і творчо спрямований шлях. Людина повинна прагнути зробити якомога кращою кожен мить життя. Замислюючи і творчо здійснюючи своє життя, ми стаємо господарями своєї долі *(34 слова; з газети)*.

2. Життя прекрасне

Не так важливо є, що ви зробили в житті, як те, чого ви не зробили. Не обов'язково говорити про любов. Часто досить буває лагідного погляду чи дружнього потиску руки. Тоді людина відчує, що життя прекрасне *(35 слів; О. Карп'юк)*.

3. Заздрість

Заздрість — це вада, пов'язана з егоцентризмом і високою думкою про себе. Вона осліплює розум людини і породжує ненависть до ближнього, підозри, ворожнечу. Тому вчимося не тільки плакати з тими, хто плаче, а й радіти успіху ближнього *(36 слів; А. Кліновський)*.

4. За все дякуйте

Людям приємно, коли хтось похвалить їх. Не будьте скупі на подяки! Слова подяки нічого не коштують, але вони мають велику вагу. Чиніть з іншими так, як ви хотіли б, аби чинили з вами. Дякуйте за все Богу! *(37 слів; М. Двірник)*.

5. Зло

Зло не існує саме по собі. Зло — це просто відсутність Бога. Це наслідок того, що в серці людини немає любові до Бога. Це як холод, який постає, коли немає тепла, або як п'ятьма, яка виникає за відсутності світла *(38 слів; В. Попудник)*.

6. Творець добра

Людина створена Богом на добрі діла. Вона — творець нових ідей, нового життя. Справжній творець намагається нікого не скривдити. Він любить і поважає Бога. Творець мусить бути сильною людиною. Сильний вміє захищати, вміє любити. Він дивиться вперед і не оглядається назад (*40 слів; О. Карп'юк*).

7. Земля — мати

Розкопана до мертвого піску, загиджена хімічними відходами, наша земля викликає співчуття, наче вона жива істота. Так воно і є — земля жива. Якщо любиш землю, вона тобі віддячить. Ми залежні від землі більше, ніж вона залежна від нас. Тому і називають її матір'ю (*42 слова; із газети*).

8. Характеристика любові

Любов довго терпить, любов милосердує, не заздрить, любов не величається, не надимається, не поводить нечемно, не шукає тільки нового, не рветься до гніву, не думає лихого, не радіє з неправди, але тішиться правдою, усе зносить, вірить у все, сподівається всього, усе терпить! Ніколи любов не перестає (*45 слів; Біблія*).

9. Бути слухняним — нескромно!

Діти, будьте послухними батькам у всьому! Шануйте батька і матір! Діліться з ними своїми проблемами. Не вірте тим, хто стверджує, що, слухаючись батьків, ви поведетеся, як маленькі. Бути послухним — це праця, яка під силу лише справді дорослим. А ви вже готові до цього? (*43 слова; М. Двірник*).

10. Невичерпне джерело

Христос є живим і невичерпним джерелом. До нього приходять люди і п'ють воду. Ця вода вгамовує спрагу людських сердець. Із тих, хто п'є, течуть ріки живої води для інших. Боже джерело тече вічно. Воно володіє невичерпним водосховищем, бо тече у вічне життя. Ісус Христос лагідно запрошує всіх до Свого невичерпного багатства (*51 слово; М. Двірник*).

11. Промінчики Божої любові

Любов Ісуса зігриває всіх людей. Вона, немов сонечко, проникає в серце і робить його ширим, добрим, лагідним і щедрим. Завдяки Божій любові ми маємо мир і спокій у нашій державі, нас не лякають воєнні будні. Будьмо ж вдячними Богові за любов до нас! Відганяйте від себе всілякий гріх! Служім Господові з радістю! (53 слова; М. Двірник).

12. Джерело Любові

Любов Ісуса перевищує всі межі людського розуміння. Вона досконала, незбагненна. Божа любов любить всупереч усім обставинам. Вона ніколи не закінчується. Де ж джерело цієї вічної любові?

І ось я бачу Голгофу, місце страшних мук і ганебної смерті. Замордований і принижений, Ісус висить на хресті за мої гріхи. Голгофа й Ісус — ось джерело неосяжної любові (54 слова; С. Наганова).

13. Життя — це школа

Життя — це школа з багатьма вчителями і багатьма класами. Людина — це Боже творіння, яке спроможне вчитися. Ми вчимося від нашої появи на світ. Спершу вчимося сидіти, говорити, ходити. Потім читати, писати. Пізніше здобуємо освіту, професію. Люди вчаться аж до старості.

Ми повинні вчитися робити добро, вчитися бути задоволеними з того, що маємо. Це найвищий університет життя (56 слів; М. Двірник).

14. Добро і вічність

Добро своїм корінням сягає у вічність. Навіть одне добре слово, навіть одна шира усмішка, навіть одна добра справа живі вічно. Не з печалю, а з радістю ми прокидаємось вранці. Прокидаємось і зустрічаємось з блакиттю небесною, з прозорістю ранковою. Добро і красу нам дарує природа. І про це пам'ятає всяка добра людина. Пам'ятає, щоб освітити все навколо чи своєю любов'ю, чи ніжністю, чи своєю добротою душі (65 слів; з газети).

15. Доброта

Доброта... Ми рідко говоримо про цю прекрасну якість людини. І даремно. Розмова про доброту — це розмова про гуманізм, який у нашому суспільстві має бути збагачений правилами співжиття.

Неможливо уявити собі гармонійно розвинену особистість, якій не притаманна доброта. А вона формується в дитинстві, коли людина особливо яскраво сприймає світ, коли її психіка ще не зазнала негативних нашарувань життєвого досвіду. У доброті до дитини закладається її майбутня діяльність *(66 слів; А. Кліновський)*.

16. Звичайна відвага

Відвага й мужність. Вони необхідні кожній людині. Ти повинен вміти сказати “ні”, коли від тебе вимагають речі, противної твоєї гідності і твоїм переконанням. Людина повинна бути собою в усіх обставинах і перед людьми різних поглядів і різних становищ. Вона відстоює свої власні переконання і людей, думки яких поділяє.

Це є вміння підтримати людей, яких ти шануєш. Це є вміння в очі сказати гірку правду тим, кому ця правда належить *(69 слів; А. Кліновський)*.

А яку людину ти вважаєш відважною і мужньою?

17. Що таке свобода?

Є дві свободи: зовнішня і внутрішня. Перша важлива для всіх Божих творінь. Втрата її для людини — одне з важких покарань.

Звірі мають тільки одну свободу — зовнішню. А для людини важливою потребою є внутрішня свобода. Людина наділена свободою вибору. Не варто плутати свободу з вседозволеністю. Людина має обов'язки перед іншими людьми і перед Богом. Істинна, справжня свобода відкривається тим, хто добровільно, з любов'ю вирішив слідувати за Христом. Де Дух Господній, там свобода *(71 слово; з газети)*.